هەڵبژاردنی ئەنجومەنی نوێنەرانی هەرێم لە ٢٠ی ئەیلوولی ئەمساڵ دەبەستێت

ئەنجامەکانی ٢٠ی ئەیلوول ڕێگە بۆ ڕێکخستنەوەی هاوسەنگی هێز لە پەرلەمان خۆش دەکات

نووسەر: ئاراس قادر

هەڵبژاردنی ئەنجومەنی نوێنەرانی هەرێم لە ٢٠ی ئەیلوولی ئەمساڵ دەبەستێت، بڕیارێک کە دوای ماوەیەکی زۆر لێکدانەوە و گفتوگۆ لەسەر ڕێکەوتی ئەنجامدانی، لە کۆبوونەوەی ئەنجومەنی وەزیران لە ڕۆژی ٢٢ی تەممووزدا پەسەند کرا. ئەم بڕیارە بە شێوەیەکی ڕاستەوخۆ ڕێگە بۆ ڕێکخستنەوەی هاوسەنگی هێز لە پەرلەمانی هەرێمدا خۆش دەکات، کە ماوەیەکی درێژە هەستی پێدەکرێت ئەنجامەکانی هەڵبژاردنی ٢٠٢١ لە ڕاستیی سیاسی و کۆمەڵایەتی ئێستا گونجاو نین.

بڕیارەکە لە ٧ خاڵ پێکهاتووە و تەنها ئەنجامدانی هەڵبژاردن ناگرێتەوە، بەڵکو چەند ڕێنمایی و ئەرکێکی تەکنیکی و یاسایی بۆ لایەنە پەیوەندیدارەکان دیاری دەکات. لە خاڵی یەکەمدا هاتووە کە هەڵبژاردنەکە لە ٢٠ی ئەیلوولی ٢٠٢٥ بەڕێوە دەچێت، بەبێ هیچ گۆڕانکارییەک لە ڕێکەوتەکەی. ئەم خاڵە گرنگییەکی تایبەتی هەیە، چونکە لە ماوەی ڕابردوودا چەند جارێک باسی لە دواخستنی هەڵبژاردن کرابوو، بەتایبەتی لە کاتێکدا کێشەکانی نێوان هەرێم و بەغدا لە ئاستی باڵادا بوون. بڕیارەکە بە ڕوونی دەڵێت کە هیچ هۆکارێک بۆ دواخستنی هەڵبژاردن قبووڵ ناکرێت.

خاڵی دووەم ئەرکی ئەنجامدانی هەڵبژاردنەکە دەداتە ئەستۆی وەزارەتی ناوخۆ و ئەنجومەنی باڵای هەڵبژاردن و لێکۆڵینەوە. ئەم خاڵە ئاماژە بەوە دەکات کە هەموو ئامادەکارییەکان، لە ڕێکخستنی لیستەکان تا ڕاگەیاندنی ئەنجامەکان، دەبێت بە شێوەیەکی ڕاستەوخۆ لە ژێر چاودێری ئەم دوو دەزگایەدا بێت. ئەمەش بۆ ئەوە دەگەڕێتەوە کە ئەزموونی هەڵبژاردنەکانی ڕابردوو نیشانی داوە کە ئەگەر دەزگاکان بە شێوەیەکی سەربەخۆ کار نەکەن، گومان لە دەستکاریکردنی ئەنجامەکان زیاد دەکات.

خاڵی سێیەم باس لە ڕێژەی ٢٥ لە سەدی کۆتا بۆ ژنان دەکات، کە ئەمە بەشێکی گرنگی بڕیارەکەیە. ئەم ڕێژەیە لە یاسای هەڵبژاردنی هەرێمدا هەیە و بڕیارەکە داوا لە لیستەکان دەکات کە ئەم ڕێژەیە بپارێزن. ئەگەر هیچ لیستێک نەتوانێت ئەم ڕێژەیە پڕ بکاتەوە، ئەوا کورسییە بەتاڵەکان بۆ ئەو لیستانە دەگەڕێنرێتەوە کە ژمارەی دەنگەکانیان لە هەموویان زیاتر بووە. ئەم خاڵە هەوڵێکە بۆ ئەوەی بەشداری ژنان لە ژیانی سیاسیدا بەهێز بکرێت، بەبێ ئەوەی ڕێگە بە لیستەکان بدرێت ئەم ڕێژەیە بە ئاسانی پڕ بکەنەوە.

خاڵی چوارەم ڕێگە بە کۆمپانیا ئەمنییەکان دەدات کە پارێزگاری لە کەرەستەکانی هەڵبژاردن بکەن، بەڵام بە مەرجێک ئەو کۆمپانیایانە لە لایەن ئەنجومەنی باڵای هەڵبژاردنەوە ڕەزامەندییان لەسەر دەرچووبێت. ئەم خاڵە ئاماژە بەوە دەکات کە ئاسایشی کەرەستەکان و سندووقەکانی دەنگدان لە ماوەی ڕابردوودا جێگەی گومان بووە، بۆیە پێویستە بە شێوەیەکی ڕوون و ئاشکرا بێت.

خاڵی پێنجەم ئەرکی ڕێکخستنی کۆبوونەوەیەک بە ناوی «کۆبوونەوەی ڕێکخستنی هەڵبژاردن» دەداتە ئەستۆی ئەنجومەنی وەزیران، کە تێیدا نوێنەرانی هەموو لایەنە سیاسییەکان بەشدار دەبن. ئەم کۆبوونەوەیە بۆ ئەوە دەبێت کە هەموو لایەنەکان لە هەمان کاتدا ئاگادار بکرێتەوە لە هەنگاوەکانی پێش هەڵبژاردن و ڕێگە بە ڕاگەیاندنی گومان و گلەییەکان بدرێت. ئەم خاڵە هەوڵێکە بۆ ئەوەی هەموو لایەنەکان هەست بە بەشداری ڕاستەقینە بکەن و دڵنیا بن لە دادپەروەری پڕۆسەکە.

خاڵی شەشەم ڕێگە بە کۆمپانیا ئەمنییەکان دەدات کە پارێزگاری لە کەرەستەکانی هەڵبژاردن بکەن، بەڵام بە مەرجێک ئەو کۆمپانیایانە لە لایەن ئەنجومەنی باڵای هەڵبژاردنەوە ڕەزامەندییان لەسەر دەرچووبێت. ئەم خاڵە ئاماژە بەوە دەکات کە ئاسایشی کەرەستەکان و سندووقەکانی دەنگدان لە ماوەی ڕابردوودا جێگەی گومان بووە، بۆیە پێویستە بە شێوەیەکی ڕوون و ئاشکرا بێت.

خاڵی حەوتەم و کۆتایی ڕایدەگەیەنێت کە بڕیارەکە لە ڕۆژی ئەنجامدانی فەرمی دەبێت. ئەم خاڵە ئاماژە بەوە دەکات کە هیچ بڕیارێکی تر پێش ئەم بڕیارە هەڵناوەشێتەوە، مەگەر ئەوەی بە شێوەیەکی ڕاستەوخۆ ناکۆکی هەبێت لەگەڵ ئەم بڕیارەدا. ئەمەش بۆ ئەوە دەگەڕێتەوە کە هەموو ئامادەکارییەکان بە شێوەیەکی یەکگرتوو و بێ دواکەوتن بەڕێوە بچن.

بڕیارەکە لە ٧ خاڵ پێکهاتووە و تەنها ئەنجامدانی هەڵبژاردن ناگرێتەوە، بەڵکو چەند ڕێنمایی و ئەرکێکی تەکنیکی و یاسایی بۆ لایەنە پەیوەندیدارەکان دیاری دەکات. لە خاڵی یەکەمدا هاتووە کە هەڵبژاردنەکە لە ٢٠ی ئەیلوولی ٢٠٢٥ بەڕێوە دەچێت، بەبێ هیچ گۆڕانکارییەک لە ڕێکەوتەکەی. ئەم خاڵە گرنگییەکی تایبەتی هەیە، چونکە لە ماوەی ڕابردوودا چەند جارێک باسی لە دواخستنی هەڵبژاردن کرابوو، بەتایبەتی لە کاتێکدا کێشەکانی نێوان هەرێم و بەغدا لە ئاستی باڵادا بوون. بڕیارەکە بە ڕوونی دەڵێت کە هیچ هۆکارێک بۆ دواخستنی هەڵبژاردن قبووڵ ناکرێت.

خاڵی دووەم ئەرکی ئەنجامدانی هەڵبژاردنەکە دەداتە ئەستۆی وەزارەتی ناوخۆ و ئەنجومەنی باڵای هەڵبژاردن و لێکۆڵینەوە. ئەم خاڵە ئاماژە بەوە دەکات کە هەموو ئامادەکارییەکان، لە ڕێکخستنی لیستەکان تا ڕاگەیاندنی ئەنجامەکان، دەبێت بە شێوەیەکی ڕاستەوخۆ لە ژێر چاودێری ئەم دوو دەزگایەدا بێت. ئەمەش بۆ ئەوە دەگەڕێتەوە کە ئەزموونی هەڵبژاردنەکانی ڕابردوو نیشانی داوە کە ئەگەر دەزگاکان بە شێوەیەکی سەربەخۆ کار نەکەن، گومان لە دەستکاریکردنی ئەنجامەکان زیاد دەکات.

خاڵی سێیەم باس لە ڕێژەی ٢٥ لە سەدی کۆتا بۆ ژنان دەکات، کە ئەمە بەشێکی گرنگی بڕیارەکەیە. ئەم ڕێژەیە لە یاسای هەڵبژاردنی هەرێمدا هەیە و بڕیارەکە داوا لە لیستەکان دەکات کە ئەم ڕێژەیە بپارێزن. ئەگەر هیچ لیستێک نەتوانێت ئەم ڕێژەیە پڕ بکاتەوە، ئەوا کورسییە بەتاڵەکان بۆ ئەو لیستانە دەگەڕێنرێتەوە کە ژمارەی دەنگەکانیان لە هەموویان زیاتر بووە. ئەم خاڵە هەوڵێکە بۆ ئەوەی بەشداری ژنان لە ژیانی سیاسیدا بەهێز بکرێت، بەبێ ئەوەی ڕێگە بە لیستەکان بدرێت ئەم ڕێژەیە بە ئاسانی پڕ بکەنەوە.

خاڵی چوارەم ڕێگە بە کۆمپانیا ئەمنییەکان دەدات کە پارێزگاری لە کەرەستەکانی هەڵبژاردن بکەن، بەڵام بە مەرجێک ئەو کۆمپانیایانە لە لایەن ئەنجومەنی باڵای هەڵبژاردنەوە ڕەزامەندییان لەسەر دەرچووبێت. ئەم خاڵە ئاماژە بەوە دەکات کە ئاسایشی کەرەستەکان و سندووقەکانی دەنگدان لە ماوەی ڕابردوودا جێگەی گومان بووە، بۆیە پێویستە بە شێوەیەکی ڕوون و ئاشکرا بێت.

خاڵی پێنجەم ئەرکی ڕێکخستنی کۆبوونەوەیەک بە ناوی «کۆبوونەوەی ڕێکخستنی هەڵبژاردن» دەداتە ئەستۆی ئەنجومەنی وەزیران، کە تێیدا نوێنەرانی هەموو لایەنە سیاسییەکان بەشدار دەبن. ئەم کۆبوونەوەیە بۆ ئەوە دەبێت کە هەموو لایەنەکان لە هەمان کاتدا ئاگادار بکرێتەوە لە هەنگاوەکانی پێش هەڵبژاردن و ڕێگە بە ڕاگەیاندنی گومان و گلەییەکان بدرێت. ئەم خاڵە هەوڵێکە بۆ ئەوەی هەموو لایەنەکان هەست بە بەشداری ڕاستەقینە بکەن و دڵنیا بن لە دادپەروەری پڕۆسەکە.

خاڵی شەشەم ڕێگە بە کۆمپانیا ئەمنییەکان دەدات کە پارێزگاری لە کەرەستەکانی هەڵبژاردن بکەن، بەڵام بە مەرجێک ئەو کۆمپانیایانە لە لایەن ئەنجومەنی باڵای هەڵبژاردنەوە ڕەزامەندییان لەسەر دەرچووبێت. ئەم خاڵە ئاماژە بەوە دەکات کە ئاسایشی کەرەستەکان و سندووقەکانی دەنگدان لە ماوەی ڕابردوودا جێگەی گومان بووە، بۆیە پێویستە بە شێوەیەکی ڕوون و ئاشکرا بێت.

خاڵی حەوتەم و کۆتایی ڕایدەگەیەنێت کە بڕیارەکە لە ڕۆژی ئەنجامدانی فەرمی دەبێت. ئەم خاڵە ئاماژە بەوە دەکات کە هیچ بڕیارێکی تر پێش ئەم بڕیارە هەڵناوەشێتەوە، مەگەر ئەوەی بە شێوەیەکی ڕاستەوخۆ ناکۆکی هەبێت لەگەڵ ئەم بڕیارەدا. ئەمەش بۆ ئەوە دەگەڕێتەوە کە هەموو ئامادەکارییەکان بە شێوەیەکی یەکگرتوو و بێ دواکەوتن بەڕێوە بچن.

ئەنجامەکانی ٢٠ی ئەیلوول ڕێگە بۆ ڕێکخستنەوەی هاوسەنگی هێز لە پەرلەمان خۆش دەکات

نووسەر: ئاراس قادر

هەڵبژاردنی ئەنجومەنی نوێنەرانی هەرێم لە ٢٠ی ئەیلوولی ئەمساڵ دەبەستێت، بڕیارێک کە دوای ماوەیەکی زۆر لێکدانەوە و گفتوگۆ لەسەر ڕێکەوتی ئەنجامدانی، لە کۆبوونەوەی ئەنجومەنی وەزیران لە ڕۆژی ٢٢ی تەممووزدا پەسەند کرا. ئەم بڕیارە بە شێوەیەکی ڕاستەوخۆ ڕێگە بۆ ڕێکخستنەوەی هاوسەنگی هێز لە پەرلەمانی هەرێمدا خۆش دەکات، کە ماوەیەکی درێژە هەستی پێدەکرێت ئەنجامەکانی هەڵبژاردنی ٢٠٢١ لە ڕاستیی سیاسی و کۆمەڵایەتی ئێستا گونجاو نین.

بڕیارەکە لە ٧ خاڵ پێکهاتووە و تەنها ئەنجامدانی هەڵبژاردن ناگرێتەوە، بەڵکو چەند ڕێنمایی و ئەرکێکی تەکنیکی و یاسایی بۆ لایەنە پەیوەندیدارەکان دیاری دەکات. لە خاڵی یەکەمدا هاتووە کە هەڵبژاردنەکە لە ٢٠ی ئەیلوولی ٢٠٢٥ بەڕێوە دەچێت، بەبێ هیچ گۆڕانکارییەک لە ڕێکەوتەکەی. ئەم خاڵە گرنگییەکی تایبەتی هەیە، چونکە لە ماوەی ڕابردوودا چەند جارێک باسی لە دواخستنی هەڵبژاردن کرابوو، بەتایبەتی لە کاتێکدا کێشەکانی نێوان هەرێم و بەغدا لە ئاستی باڵادا بوون. بڕیارەکە بە ڕوونی دەڵێت کە هیچ هۆکارێک بۆ دواخستنی هەڵبژاردن قبووڵ ناکرێت.

خاڵی دووەم ئەرکی ئەنجامدانی هەڵبژاردنەکە دەداتە ئەستۆی وەزارەتی ناوخۆ و ئەنجومەنی باڵای هەڵبژاردن و لێکۆڵینەوە. ئەم خاڵە ئاماژە بەوە دەکات کە هەموو ئامادەکارییەکان، لە ڕێکخستنی لیستەکان تا ڕاگەیاندنی ئەنجامەکان، دەبێت بە شێوەیەکی ڕاستەوخۆ لە ژێر چاودێری ئەم دوو دەزگایەدا بێت. ئەمەش بۆ ئەوە دەگەڕێتەوە کە ئەزموونی هەڵبژاردنەکانی ڕابردوو نیشانی داوە کە ئەگەر دەزگاکان بە شێوەیەکی سەربەخۆ کار نەکەن، گومان لە دەستکاریکردنی ئەنجامەکان زیاد دەکات.

خاڵی سێیەم باس لە ڕێژەی ٢٥ لە سەدی کۆتا بۆ ژنان دەکات، کە ئەمە بەشێکی گرنگی بڕیارەکەیە. ئەم ڕێژەیە لە یاسای هەڵبژاردنی هەرێمدا هەیە و بڕیارەکە داوا لە لیستەکان دەکات کە ئەم ڕێژەیە بپارێزن. ئەگەر هیچ لیستێک نەتوانێت ئەم ڕێژەیە پڕ بکاتەوە، ئەوا کورسییە بەتاڵەکان بۆ ئەو لیستانە دەگەڕێنرێتەوە کە ژمارەی دەنگەکانیان لە هەموویان زیاتر بووە. ئەم خاڵە هەوڵێکە بۆ ئەوەی بەشداری ژنان لە ژیانی سیاسیدا بەهێز بکرێت، بەبێ ئەوەی ڕێگە بە لیستەکان بدرێت ئەم ڕێژەیە بە ئاسانی پڕ بکەنەوە.

خاڵی چوارەم ڕێگە بە کۆمپانیا ئەمنییەکان دەدات کە پارێزگاری لە کەرەستەکانی هەڵبژاردن بکەن، بەڵام بە مەرجێک ئەو کۆمپانیایانە لە لایەن ئەنجومەنی باڵای هەڵبژاردنەوە ڕەزامەندییان لەسەر دەرچووبێت. ئەم خاڵە ئاماژە بەوە دەکات کە ئاسایشی کەرەستەکان و سندووقەکانی دەنگدان لە ماوەی ڕابردوودا جێگەی گومان بووە، بۆیە پێویستە بە شێوەیەکی ڕوون و ئاشکرا بێت.

خاڵی پێنجەم ئەرکی ڕێکخستنی کۆبوونەوەیەک بە ناوی «کۆبوونەوەی ڕێکخستنی هەڵبژاردن» دەداتە ئەستۆی ئەنجومەنی وەزیران، کە تێیدا نوێنەرانی هەموو لایەنە سیاسییەکان بەشدار دەبن. ئەم کۆبوونەوەیە بۆ ئەوە دەبێت کە هەموو لایەنەکان لە هەمان کاتدا ئاگادار بکرێتەوە لە هەنگاوەکانی پێش هەڵبژاردن و ڕێگە بە ڕاگەیاندنی گومان و گلەییەکان بدرێت. ئەم خاڵە هەوڵێکە بۆ ئەوەی هەموو لایەنەکان هەست بە بەشداری ڕاستەقینە بکەن و دڵنیا بن لە دادپەروەری پڕۆسەکە.

خاڵی شەشەم ڕێگە بە کۆمپانیا ئەمنییەکان دەدات کە پارێزگاری لە کەرەستەکانی هەڵبژاردن بکەن، بەڵام بە مەرجێک ئەو کۆمپانیایانە لە لایەن ئەنجومەنی باڵای هەڵبژاردنەوە ڕەزامەندییان لەسەر دەرچووبێت. ئەم خاڵە ئاماژە بەوە دەکات کە ئاسایشی کەرەستەکان و سندووقەکانی دەنگدان لە ماوەی ڕابردوودا جێگەی گومان بووە، بۆیە پێویستە بە شێوەیەکی ڕوون و ئاشکرا بێت.

خاڵی حەوتەم و کۆتایی ڕایدەگەیەنێت کە بڕیارەکە لە ڕۆژی ئەنجامدانی فەرمی دەبێت. ئەم خاڵە ئاماژە بەوە دەکات کە هیچ بڕیارێکی تر پێش ئەم بڕیارە هەڵناوەشێتەوە، مەگەر ئەوەی بە شێوەیەکی ڕاستەوخۆ ناکۆکی هەبێت لەگەڵ ئەم بڕیارەدا. ئەمەش بۆ ئەوە دەگەڕێتەوە کە هەموو ئامادەکارییەکان بە شێوەیەکی یەکگرتوو و بێ دواکەوتن بەڕێوە بچن.

٧ هاوڵاتی لە ڕووداوی هاتووچۆدا گیانیان لەدەست دا

نووسەر: ئاراس قادر

هەڵبژاردنی ئەنجومەنی نوێنەرانی هەرێم لە ٢٠ی ئەیلوولی ئەمساڵ دەبەستێت، بڕیارێک کە دوای ماوەیەکی زۆر لێکدانەوە و گفتوگۆ لەسەر ڕێکەوتی ئەنجامدانی، لە کۆبوونەوەی ئەنجومەنی وەزیران لە ڕۆژی ٢٢ی تەممووزدا پەسەند کرا. ئەم بڕیارە بە شێوەیەکی ڕاستەوخۆ ڕێگە بۆ ڕێکخستنەوەی هاوسەنگی هێز لە پەرلەمانی هەرێمدا خۆش دەکات، کە ماوەیەکی درێژە هەستی پێدەکرێت ئەنجامەکانی هەڵبژاردنی ٢٠٢١ لە ڕاستیی سیاسی و کۆمەڵایەتی ئێستا گونجاو نین.

بڕیارەکە لە ٧ خاڵ پێکهاتووە و تەنها ئەنجامدانی هەڵبژاردن ناگرێتەوە، بەڵکو چەند ڕێنمایی و ئەرکێکی تەکنیکی و یاسایی بۆ لایەنە پەیوەندیدارەکان دیاری دەکات. لە خاڵی یەکەمدا هاتووە کە هەڵبژاردنەکە لە ٢٠ی ئەیلوولی ٢٠٢٥ بەڕێوە دەچێت، بەبێ هیچ گۆڕانکارییەک لە ڕێکەوتەکەی. ئەم خاڵە گرنگییەکی تایبەتی هەیە، چونکە لە ماوەی ڕابردوودا چەند جارێک باسی لە دواخستنی هەڵبژاردن کرابوو، بەتایبەتی لە کاتێکدا کێشەکانی نێوان هەرێم و بەغدا لە ئاستی باڵادا بوون. بڕیارەکە بە ڕوونی دەڵێت کە هیچ هۆکارێک بۆ دواخستنی هەڵبژاردن قبووڵ ناکرێت.

خاڵی دووەم ئەرکی ئەنجامدانی هەڵبژاردنەکە دەداتە ئەستۆی وەزارەتی ناوخۆ و ئەنجومەنی باڵای هەڵبژاردن و لێکۆڵینەوە. ئەم خاڵە ئاماژە بەوە دەکات کە هەموو ئامادەکارییەکان، لە ڕێکخستنی لیستەکان تا ڕاگەیاندنی ئەنجامەکان، دەبێت بە شێوەیەکی ڕاستەوخۆ لە ژێر چاودێری ئەم دوو دەزگایەدا بێت. ئەمەش بۆ ئەوە دەگەڕێتەوە کە ئەزموونی هەڵبژاردنەکانی ڕابردوو نیشانی داوە کە ئەگەر دەزگاکان بە شێوەیەکی سەربەخۆ کار نەکەن، گومان لە دەستکاریکردنی ئەنجامەکان زیاد دەکات.

خاڵی سێیەم باس لە ڕێژەی ٢٥ لە سەدی کۆتا بۆ ژنان دەکات، کە ئەمە بەشێکی گرنگی بڕیارەکەیە. ئەم ڕێژەیە لە یاسای هەڵبژاردنی هەرێمدا هەیە و بڕیارەکە داوا لە لیستەکان دەکات کە ئەم ڕێژەیە بپارێزن. ئەگەر هیچ لیستێک نەتوانێت ئەم ڕێژەیە پڕ بکاتەوە، ئەوا کورسییە بەتاڵەکان بۆ ئەو لیستانە دەگەڕێنرێتەوە کە ژمارەی دەنگەکانیان لە هەموویان زیاتر بووە. ئەم خاڵە هەوڵێکە بۆ ئەوەی بەشداری ژنان لە ژیانی سیاسیدا بەهێز بکرێت، بەبێ ئەوەی ڕێگە بە لیستەکان بدرێت ئەم ڕێژەیە بە ئاسانی پڕ بکەنەوە.

خاڵی چوارەم ڕێگە بە کۆمپانیا ئەمنییەکان دەدات کە پارێزگاری لە کەرەستەکانی هەڵبژاردن بکەن، بەڵام بە مەرجێک ئەو کۆمپانیایانە لە لایەن ئەنجومەنی باڵای هەڵبژاردنەوە ڕەزامەندییان لەسەر دەرچووبێت. ئەم خاڵە ئاماژە بەوە دەکات کە ئاسایشی کەرەستەکان و سندووقەکانی دەنگدان لە ماوەی ڕابردوودا جێگەی گومان بووە، بۆیە پێویستە بە شێوەیەکی ڕوون و ئاشکرا بێت.

خاڵی پێنجەم ئەرکی ڕێکخستنی کۆبوونەوەیەک بە ناوی «کۆبوونەوەی ڕێکخستنی هەڵبژاردن» دەداتە ئەستۆی ئەنجومەنی وەزیران، کە تێیدا نوێنەرانی هەموو لایەنە سیاسییەکان بەشدار دەبن. ئەم کۆبوونەوەیە بۆ ئەوە دەبێت کە هەموو لایەنەکان لە هەمان کاتدا ئاگادار بکرێتەوە لە هەنگاوەکانی پێش هەڵبژاردن و ڕێگە بە ڕاگەیاندنی گومان و گلەییەکان بدرێت. ئەم خاڵە هەوڵێکە بۆ ئەوەی هەموو لایەنەکان هەست بە بەشداری ڕاستەقینە بکەن و دڵنیا بن لە دادپەروەری پڕۆسەکە.

خاڵی شەشەم ڕێگە بە کۆمپانیا ئەمنییەکان دەدات کە پارێزگاری لە کەرەستەکانی هەڵبژاردن بکەن، بەڵام بە مەرجێک ئەو کۆمپانیایانە لە لایەن ئەنجومەنی باڵای هەڵبژاردنەوە ڕەزامەندییان لەسەر دەرچووبێت. ئەم خاڵە ئاماژە بەوە دەکات کە ئاسایشی کەرەستەکان و سندووقەکانی دەنگدان لە ماوەی ڕابردوودا جێگەی گومان بووە، بۆیە پێویستە بە شێوەیەکی ڕوون و ئاشکرا بێت.

خاڵی حەوتەم و کۆتایی ڕایدەگەیەنێت کە بڕیارەکە لە ڕۆژی ئەنجامدانی فەرمی دەبێت. ئەم خاڵە ئاماژە بەوە دەکات کە هیچ بڕیارێکی تر پێش ئەم بڕیارە هەڵناوەشێتەوە، مەگەر ئەوەی بە شێوەیەکی ڕاستەوخۆ ناکۆکی هەبێت لەگەڵ ئەم بڕیارەدا. ئەمەش بۆ ئەوە دەگەڕێتەوە کە هەموو ئامادەکارییەکان بە شێوەیەکی یەکگرتوو و بێ دواکەوتن بەڕێوە بچن.

٧ هاوڵاتی لە ڕووداوی هاتووچۆدا گیانیان لەدەست دا

نووسەر: ئاراس قادر

هەڵبژاردنی ئەنجومەنی نوێنەرانی هەرێم لە ٢٠ی ئەیلوولی ئەمساڵ دەبەستێت، بڕیارێک کە دوای ماوەیەکی زۆر لێکدانەوە و گفتوگۆ لەسەر ڕێکەوتی ئەنجامدانی، لە کۆبوونەوەی ئەنجومەنی وەزیران لە ڕۆژی ٢٢ی تەممووزدا پەسەند کرا. ئەم بڕیارە بە شێوەیەکی ڕاستەوخۆ ڕێگە بۆ ڕێکخستنەوەی هاوسەنگی هێز لە پەرلەمانی هەرێمدا خۆش دەکات، کە ماوەیەکی درێژە هەستی پێدەکرێت ئەنجامەکانی هەڵبژاردنی ٢٠٢١ لە ڕاستیی سیاسی و کۆمەڵایەتی ئێستا گونجاو نین.

بڕیارەکە لە ٧ خاڵ پێکهاتووە و تەنها ئەنجامدانی هەڵبژاردن ناگرێتەوە، بەڵکو چەند ڕێنمایی و ئەرکێکی تەکنیکی و یاسایی بۆ لایەنە پەیوەندیدارەکان دیاری دەکات. لە خاڵی یەکەمدا هاتووە کە هەڵبژاردنەکە لە ٢٠ی ئەیلوولی ٢٠٢٥ بەڕێوە دەچێت، بەبێ هیچ گۆڕانکارییەک لە ڕێکەوتەکەی. ئەم خاڵە گرنگییەکی تایبەتی هەیە، چونکە لە ماوەی ڕابردوودا چەند جارێک باسی لە دواخستنی هەڵبژاردن کرابوو، بەتایبەتی لە کاتێکدا کێشەکانی نێوان هەرێم و بەغدا لە ئاستی باڵادا بوون. بڕیارەکە بە ڕوونی دەڵێت کە هیچ هۆکارێک بۆ دواخستنی هەڵبژاردن قبووڵ ناکرێت.

خاڵی دووەم ئەرکی ئەنجامدانی هەڵبژاردنەکە دەداتە ئەستۆی وەزارەتی ناوخۆ و ئەنجومەنی باڵای هەڵبژاردن و لێکۆڵینەوە. ئەم خاڵە ئاماژە بەوە دەکات کە هەموو ئامادەکارییەکان، لە ڕێکخستنی لیستەکان تا ڕاگەیاندنی ئەنجامەکان، دەبێت بە شێوەیەکی ڕاستەوخۆ لە ژێر چاودێری ئەم دوو دەزگایەدا بێت. ئەمەش بۆ ئەوە دەگەڕێتەوە کە ئەزموونی هەڵبژاردنەکانی ڕابردوو نیشانی داوە کە ئەگەر دەزگاکان بە شێوەیەکی سەربەخۆ کار نەکەن، گومان لە دەستکاریکردنی ئەنجامەکان زیاد دەکات.

خاڵی سێیەم باس لە ڕێژەی ٢٥ لە سەدی کۆتا بۆ ژنان دەکات، کە ئەمە بەشێکی گرنگی بڕیارەکەیە. ئەم ڕێژەیە لە یاسای هەڵبژاردنی هەرێمدا هەیە و بڕیارەکە داوا لە لیستەکان دەکات کە ئەم ڕێژەیە بپارێزن. ئەگەر هیچ لیستێک نەتوانێت ئەم ڕێژەیە پڕ بکاتەوە، ئەوا کورسییە بەتاڵەکان بۆ ئەو لیستانە دەگەڕێنرێتەوە کە ژمارەی دەنگەکانیان لە هەموویان زیاتر بووە. ئەم خاڵە هەوڵێکە بۆ ئەوەی بەشداری ژنان لە ژیانی سیاسیدا بەهێز بکرێت، بەبێ ئەوەی ڕێگە بە لیستەکان بدرێت ئەم ڕێژەیە بە ئاسانی پڕ بکەنەوە.

خاڵی چوارەم ڕێگە بە کۆمپانیا ئەمنییەکان دەدات کە پارێزگاری لە کەرەستەکانی هەڵبژاردن بکەن، بەڵام بە مەرجێک ئەو کۆمپانیایانە لە لایەن ئەنجومەنی باڵای هەڵبژاردنەوە ڕەزامەندییان لەسەر دەرچووبێت. ئەم خاڵە ئاماژە بەوە دەکات کە ئاسایشی کەرەستەکان و سندووقەکانی دەنگدان لە ماوەی ڕابردوودا جێگەی گومان بووە، بۆیە پێویستە بە شێوەیەکی ڕوون و ئاشکرا بێت.

خاڵی پێنجەم ئەرکی ڕێکخستنی کۆبوونەوەیەک بە ناوی «کۆبوونەوەی ڕێکخستنی هەڵبژاردن» دەداتە ئەستۆی ئەنجومەنی وەزیران، کە تێیدا نوێنەرانی هەموو لایەنە سیاسییەکان بەشدار دەبن. ئەم کۆبوونەوەیە بۆ ئەوە دەبێت کە هەموو لایەنەکان لە هەمان کاتدا ئاگادار بکرێتەوە لە هەنگاوەکانی پێش هەڵبژاردن و ڕێگە بە ڕاگەیاندنی گومان و گلەییەکان بدرێت. ئەم خاڵە هەوڵێکە بۆ ئەوەی هەموو لایەنەکان هەست بە بەشداری ڕاستەقینە بکەن و دڵنیا بن لە دادپەروەری پڕۆسەکە.

خاڵی شەشەم ڕێگە بە کۆمپانیا ئەمنییەکان دەدات کە پارێزگاری لە کەرەستەکانی هەڵبژاردن بکەن، بەڵام بە مەرجێک ئەو کۆمپانیایانە لە لایەن ئەنجومەنی باڵای هەڵبژاردنەوە ڕەزامەندییان لەسەر دەرچووبێت. ئەم خاڵە ئاماژە بەوە دەکات کە ئاسایشی کەرەستەکان و سندووقەکانی دەنگدان لە ماوەی ڕابردوودا جێگەی گومان بووە، بۆیە پێویستە بە شێوەیەکی ڕوون و ئاشکرا بێت.

خاڵی حەوتەم و کۆتایی ڕایدەگەیەنێت کە بڕیارەکە لە ڕۆژی ئەنجامدانی فەرمی دەبێت. ئەم خاڵە ئاماژە بەوە دەکات کە هیچ بڕیارێکی تر پێش ئەم بڕیارە هەڵناوەشێتەوە، مەگەر ئەوەی بە شێوەیەکی ڕاستەوخۆ ناکۆکی هەبێت لەگەڵ ئەم بڕیارەدا. ئەمەش بۆ ئەوە دەگەڕێتەوە کە هەموو ئامادەکارییەکان بە شێوەیەکی یەکگرتوو و بێ دواکەوتن بەڕێوە بچن.